

KONFERENCJA 2011.08.26

JAK OCENIAĆ, BY WSPIERAĆ ROZWÓJ UCZNI

26.02.15

Małgorzata Majewska
Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
ul. Gen. J. Sowińskiego 68, 70-236 Szczecin, tel. 91 43-50-660,
mmajewska@zcdn.edu.pl

KONFERENCJA 2011.08.26

Jak oceniać, by wspierać rozwój ucznia

PLAN PREZENTACJI:

1. Wstęp
2. Atmosfera w szkole
- 3. Zajęcia edukacyjne**
- 4. Ocenianie ucznia**
5. Współpraca w szkole
6. Współpraca z rodzicami
- 7. Podsumowanie**

26.02.15

Małgorzata Majewska
Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
ul. Gen. J. Sowińskiego 68, 70-236 Szczecin, tel. 91 43-50-660,
mmajewska@zcdn.edu.pl

WSTĘP

Ocenianie kształtujące:

Centrum Edukacji Obywatelskiej od 2003 roku angażuje się w promowanie oceniania kształtującego w Polsce.

Strona internetowa: **www.ceo.org.pl**.

Przykłady praktyki zostały przeniesione z doświadczeń Wielkiej Brytanii.

Od 2002 roku wzrasta zainteresowanie ocenianiem kształtującym w Europie i USA.

WSTĘP

Ocenianie kształtujące:

1. Jest innym sposobem oceniania ucznia i różni się od tradycyjnego oceniania (sumującego).
2. Służy poprawie procesu uczenia.
3. Informuje ucznia i pomaga mu w uczeniu się.
4. Dzięki niemu uczniowie mogą wziąć odpowiedzialność za swoją naukę (współcześnie uczymy się przez całe swoje życie).
5. Nie wymaga zmian w programie nauczania.
6. Nie polega na wprowadzaniu wielu technik nauczania do warsztatu pracy ale na zmianie organizacji procesu.
7. Powinno być zaakceptowane przez nauczyciela, jak i przez jego uczniów.

KONFERENCJA 2011.08.26

WSTĘP

Ocenianie kształtujące:

1. Wymaga akceptacji i współpracy rodziców.
2. Ogranicza ocenę sumującą (stopnie szkolne).
3. Wprowadza informację zwrotną na temat postępów ucznia.
4. Daje możliwość współpracy z innymi nauczycielami i dyrektorem szkoły.

26.02.15

Małgorzata Majewska
Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
ul. Gen. J. Sowińskiego 68, 70-236 Szczecin, tel. 91 43-50-660,
mmajewska@zcdn.edu.pl

ATMOSFERA W SZKOLE

Ocenianie kształtujące:

1. Sprzyja uczeniu się i tworzeniu dobrego klimatu do uczenia.
2. Motywuje uczniów do nauki.
3. Sprzyja uczeniu się bez rywalizacji.
4. Sprzyja porównywaniu osiągnięć w aspekcie poszczególnych uczniów.
5. Pomaga docenić pracę ucznia przez wypowiedzenie pochwały.
6. Nie pozwala porównywać pracy uczniów ze sobą.

KONFERENCJA 2011.08.26

ATMOSFERA W SZKOLE

Ocenianie kształtujące:

1. Pozwala na kształtowanie świadomości ucznia w zakresie oceniania.
2. Umożliwia zmianę roli nauczyciela w procesie nauczania i oceniania.

26.02.15

KONFERENCJA 2011.08.26

ZAJĘCIA EDUKACYJNE

Działania nauczyciela stosującego OK:

1. Określenie celów lekcji w języku ucznia.
2. Ustalenie kryteriów oceniania z uczniami, czyli co będzie brane pod uwagę przy ocenianiu ucznia – NaCoBeZU.
3. Rozróżnianie funkcji oceny tradycyjnej (sumującej) i kształtującej.
4. Określenie celów lekcji w języku nauczyciela.
 1. Współpraca z uczniami i rodzicami, dbałość o atmosferę uczenia.
6. Formułowanie pytań kluczowych.
7. Zadawanie pytań angażujących ucznia w lekcje.
8. Stosowanie informacji zwrotnej.
9. Wprowadzenie samooceny ucznia i oceny koleżeńskiej

KONFERENCJA 2011.08.26

ZAJĘCIA EDUKACYJNE

Określanie celów lekcji w trzech etapach:

- 1. Ustalenie celów.**
- 2. Przedstawienie i uświadomienie uczniom czego i po co się uczą.**
- 3. Sprawdzenie, czego uczniowie się nauczyli.**

KONFERENCJA 2011.08.26

ZAJĘCIA EDUKACYJNE

Na co będę zwracać uwagę - NaCoBeZU:

1. Kryteria oceny, które zostają przedstawione uczniom przed wykonaniem zadania.
2. Informacja o tym, co będzie podlegało ocenianiu.
3. Informacja o tym, czym uczniowie będą się zajmować na lekcji.
4. Poziom (lepszy) przygotowania ucznia do zajęć.
5. Świadomość realizowania zadań.

**WIEM
ZNAM
POTRAFIĘ**

26.02.15

KONFERENCJA 2011.08.26

ZAJĘCIA EDUKACYJNE

Konspekt lekcji:

- a) Data
- b) Klasa
- c) Temat
- d) Związek z wcześniejszymi elementami wiedzy
- e) Cele lekcji stworzone przez nauczyciela**
- f) Cele lekcji stworzone w języku ucznia**
- g) „Na co będę zwracał uwagę” – „nacobezu” –
propozycja prof. Jana Potworowskiego – kryteria
oceniańia.**

26.02.15

KONFERENCJA 2011.08.26

ZAJĘCIA EDUKACYJNE

Konspekt lekcji:

- a) Przebieg lekcji
- b) Metody i aktywność uczniów
- c) Sprawdzenie, czy cel został osiągnięty**
- d) Kluczowe pytania dla uczniów**
- e) Przykłady informacji zwrotnej**
- f) Notatka i ćwiczenia
- g) Zadanie domowe**
- h) Środki dydaktyczne

KONFERENCJA 2011.08.26

OCENIANIE UCZNI

1. Po ustaleniu celów lekcji następuje określenie „nacobezu” lub kryteriów oceniania.
2. „Nacobezu” dotyczy lekcji i określenia zagadnień, które będą brane pod uwagę w celu określenia poziomu i sposobu osiągnięcia celów lekcji.
3. „Nacobezu” powinno być określane przed sprawdzianem czy pracą domową.
4. Uczniowie będą wiedzieli, czego mają się nauczyć i w jaki sposób.
5. Dzięki „nacobezu” następuje zawarcie umowy określającej, co będzie podlegało ocenie.

KONFERENCJA 2011.08.26

OCENIANIE UCZNIĄ

1. Jest zawarciem umowy z uczniem, który wie czego się ma nauczyć, a nauczycielem, który zobowiązuje się do oceny tego, co zostało ustalone.
2. Kryteria oceniania nie służą tylko do sprawdzenia wiedzy ucznia, lecz przede wszystkim informują go, czego i w jaki sposób ma się nauczyć.
3. Kryteria oceniania powinny być jasno i konkretnie sformułowane.
4. „Nacobezu” w pracy domowej i sprawdzianie ułatwia pracę uczniom i nauczycielom.

KONFERENCJA 2011.08.26

OCENIANIE UCZNIA

Porównanie oceny sumującej i kształtującej:

Ocena sumująca: Podsumowanie wiedzy i umiejętności, czyli ustalenie oceny w skali stopni szkolnych.

Ocena kształtująca: Uświadomienie uczniom, co zrobili dobrze a co źle i jak mogą to poprawić (informacja zwrotna).

KONFERENCJA 2011.08.26

TWORZENIE PYTAŃ KLUCZOWYCH

1. Pogłębiona wiedza – pokaż, że rozumiesz.
2. Zastosowanie – wywnioskuj, zastosuj.
3. Analiza – podziel i zbadaj.
4. Synteza – połącz, skomponuj.
5. Ewaluacja – oceń, co o tym myślisz.
6. Wiedza – przypomnij.

26.02.15

TWORZENIE PYTAŃ KLUCZOWYCH

Temat	Przykładowe pytanie kluczowe
Utrwalenie z działu metabolizm (anabolizm i katabolizm) – LO	Wyjaśnij, czy w naszym uśmiechu jest promyk słońca?
Budowa i funkcja układu oddechowego, – gimnazjum	Wyjaśnij, jaką drogę i w jakim celu w tlen i dwutlenek węgla pokonuje w organizmie człowieka?

KONFERENCJA 2011.08.26

TECHNIKI ZADAWANIA PYTAŃ

1. Wydłużenie czasu oczekiwania na odpowiedź ucznia.
2. Kierowanie pytań do wszystkich uczniów, a nie tylko aktywnych.
3. Poszukiwanie odpowiedzi na pytania (indywidualnie lub grupowo).
4. Niestosowanie kar za błędne odpowiedzi.

EFEKTYWNA INFORMACJA ZWROTNA

1. Wyszczególnienie i zwrócenie uwagi na dobre elementy pracy ucznia.
2. Wyróżnienie i odnotowanie, co uczeń powinien poprawić.
3. Udzielenie wskazówek do konkretnej sprawdzonej pracy.
4. Wyznaczenie kierunku pracy ucznia.

KONFERENCJA 2011.08.26

OCENA KOLEŻEŃSKA I SAMOOCENA

Ocena koleżeńska:

1. Ustalenie kryteriów oceniania (co oceniam?).
2. Udzielenie informacji zwrotnej (co i jak komunikuję?).

Samooocena ucznia:

1. Co już umiem?
2. Nad czym muszę jeszcze popracować?
3. Co powinienem zmienić?
4. Postanowienia na przyszłość.

KONFERENCJA 2011.08.26

WSPÓŁPRACA W SZKOLE

1. Pozwala wprowadzać współdziałanie w obrębie zespołów nauczycieli, rady pedagogicznej oraz dyrektora szkoły .
2. Jest to działanie innowacyjne.
3. Jest inspiracją do opracowania nowych tematów i pomysłów, starych zagadnień w nowej formie.
 1. Pozwala na osiągnięcie wyższych wyników.
 2. Jest zmianą dającą większą satysfakcję z pracy, zwiększającą rolę nauczyciela w procesie uczenia się.

KONFERENCJA 2011.08.26

WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

1. Ważnym pytaniem ze strony rodziców powinno być:
Czego się nauczyłeś? a nie jaką otrzymałeś ocenę?
2. Jeżeli rodzice zainteresują się nie tylko wynikami w nauce swoich dzieci (ocena sumująca), a przede wszystkim dowiedzą się czego ich dzieci uczą się i czego doświadczają w szkole.
3. Metoda współpracy z rodzicami pomoże w osiągnięciu założeń oceniania kształtującego.
4. Zamiast oceny uczniowie najczęściej otrzymają komentarz ze strony nauczyciela wskazujący co osiągnął uczeń a nad czym musi popracować (szczególnie mającego trudności w nauce).

KONFERENCJA 2011.08.26

WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

5. Jeśli rodzice zapoznają się z komentarzem/informacją zwrotną od nauczyciela, mogą pomóc dziecku w poprawie.
6. Precyzyjne komentarze nauczyciela mogą przekonać rodziców do oceniania kształtującego .
7. Zaistnieje relacja „uczeń–nauczyciel–rodzic”.

PODSUMOWANIE

Ocenianie kształtujące:

1. Poprawia wyniki nauczania.
2. Podnosi wyniki testów, egzaminów zewnętrznych.
3. Aktywizuje uczniów, czyni ich świadomymi procesu nauczania.
4. Nauczyciel określa i wskazuje uczniom, czego mogą się nauczyć lub nad czym muszą jeszcze popracować.
5. Pomaga w rozwoju ucznia mającego trudności w nauce, pozwala „wyrównać szanse”.
6. Motywuje do nauki uczniów z trudnościami.
7. Występuje w trakcie procesu edukacyjnego (nauczania), a ocena tradycyjna (sumująca) występuje na koniec tego procesu.

26.02.15

KONFERENCJA 2011.08.26

PODSUMOWANIE

Ocenianie kształtujące:

1. Poprawia relacje pomiędzy nauczycielem i uczniami.
 2. Pozwala wykształcić u uczniów odpowiedzialność za własną naukę.
 3. Umożliwia tworzenie odpowiedzi na pytania: co udało się w procesie kształcenia, a co wymaga zmiany.
 4. Pozwala pracować zespołowo nauczycielom.
1. Zostało wprowadzone przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2003 roku.
 1. Jest pewną zmianą w sposobie uczenia się i relacji pomiędzy nauczycielami a uczniami.

LITERATURA

1. Danuta Sterna, *Ocenianie kształtujące w praktyce z przykładami z kursu internetowego Akademii Szkoły uczącej się*, CEO, Warszawa 2008.
2. Paul Black, Christine Harrison, Clare Lee, Bethan Marshall, Dylan Wiliam, *Jak oceniać, aby uczyć?*, CEO, Warszawa 2006.
3. Merrill Harmin, *Duch klasy. Jak motywować uczniów do nauki?*, CEO, Warszawa 2008.